

HELPOSTI LÄHELLÄSI – ikäihmisten hyvinvoinnin kehittämispäivä 1. työpaja

Kainuun sotien Tulevaisuuden sote-keskus Kainuuseen – Helposti lähelläsi (HELLÄ) -hankkeen ja Itä-Suomen yliopiston Vaikuttavuuden Talon 3.6.2021 järjestämään Kainuun ikäihmisten hyvinvoinnin kehittämispäivään osallistui monipuolinen joukko ikäihmisten parissa työskenteleviä ammattilaisia Kainuun sotesta, kunnista kuten Paltamosta, Suomussalmelta, Kuhmosta ja Kajaanista sekä Kajaanin ammattikorkeakoulusta ja ammattiopistosta. Järjestökenttää kehittämispäivässä edustivat Järjestöjen sote-muutostuki (Lapin soste), Itä-Suomen Maa- ja kotitalousnaiset Kajaanista, Kajaanin seudun diabeteskartoitusyhdistys, Kainuun Eläkeläisten Yhteistyöryhmän hallitus ja erillinen yhdistys, Kapova ry, Kainuun Omaishoitajat ja Läheiset ry/ OmaisOiva sekä Kainuun Näkövammaiset ry.

Kehittämispäivän tavoitteena oli kehittää yhdessä uusi ja vaikuttavampi toimintamalli kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseksi Kainuun alueelle. Uuden toimintamallin taustana ovat Itä-Suomen yliopiston ”Osallistava terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen” (PROMEQ) -hankkeesta saadut kokemukset ja opit. Kainuussa itse toimintamallin jatkokehittämisessä että sen tuotoksena syntyvässä mallissa hyödynnetään osallistavia menetelmiä, jonka vuoksi työpajaan kutsuttiin koolle Kainuussa ikäihmisten parissa työskenteleviä ammattilaisia ja järjestöjen edustajia. Toimintamalliin valitaan ja tarvittaessa myös kehitetään indikaattorit mittaamaan toimintamallin vaikutuksia. Mitä konkreettisia muutoksia ikäihmisten hyvinvoinnissa ja sitä tukevissa rakenteissa tapahtuu, kun uusi vaikuttavampi ja osallistavampi HyVo-toimintamalli otetaan Kainuussa käyttöön.

Työpajan avasivat HELLÄ-hankkeen projektipäällikkö Pirjo Kyyrönen ja Itä-Suomen yliopiston Vaikuttavuuden talon tutkimusjohtaja Tomi Mäki-Opas. Ritva Heinistö ikäihmisten kotona asumista tukevista palveluista esitteli Kainuun sotessa järjestettyä HyVo-toimintaa, jota Kainuun sotien ikäihmisten palvelut tuotti n. 2000 – luvun alkupuolelta lähtien 75 vuotta täyttäneille ikäihmisille, alkuun kotikäynteinä sittemmin järjestettyinä infotilaisuuksina, joihin on sisällynyt mm. haastatteluja ja toimintakykytestejä. Nykyisenlainen Kainuun sotien HyVo-toiminta päättyi vuoden 2020 lopussa.

Itä-Suomen yliopiston tutkijat Hanna Ristolainen ja Elisa Tiilikainen kertoivat työpajassa kokemuksia ja oppeja PROMEQ-hankkeesta, jossa kehitettiin osallistava ryhmämuotoinen palveluohjausmalli yksin asuville ikäihmisille. Mallia toteutettiin interventiona, jossa ikäihmiset kokoontuivat ja suunnittelivat itse ryhmätoiminnan. Ryhmätoiminnassa mm. tutustuttiin palveluihin ja toimintapaikkoihin ja saatiin ohjausta hyvinvointiin ja terveyteen liittyvistä teemoista. PROMEQ-hankkeesta tutkittiin osallistavan ryhmämuotoisen palveluohjauksen vaikutuksia ja vaikuttavuutta kohderyhmän hyvinvointiin ja sen edellytyksiin.

HELPOSTI LÄHELLÄSI - ikäihmisten hyvinvoinnin kehittämispäivä 1. työpaja

Alustusten jälkeen työpajassa jatkettiin keskustelulla. Keskustelujen teemoina olivat ikääntyneiden arki ja asuminen, hyvinvointi ja toimintakyky, yhteiset vaikuttavuustavoitteet, toimenpiteet ja resurssit. Osallistujat visioivat sitä, mistä ikäihmisten hyvinvointi koostuu, mitkä ovat sitä tukevat rakenteet ja vaikutukset Kainuussa ja laajemmin suomalaisessa yhteiskunnassa. Konkreettisina asioina työpajalaiset pohtivat, vastaako Kainuun vanha asuntokanta tulevaisuudessa ikäihmisten tarpeita ja ehdotettiin mm. kimppekämpää asumista taajamissa. Ikäihmisten ruokailu ja aliravitsemus puhuttivat; mietittiin myös, miten ikäihmiset saisivat osallisuuden kokemuksia esimerkiksi järjestettyjen ruokakurssien kautta. Toivottiin ennaltaehkäisevää näkökulmaa ja varhaisen vaiheen palveluja ikäihmisille, tarpeeksi ajoissa puuttumista terveydentilaan, kuten muistiongelmiin sekä tiiviimpää yhteistyötä omaisen ja viranomaisen välillä. Puheenvuoroissa tuotiin esiin ikääntyvät ihmiset voimavarana ja korostettiin yhdessä tekemisen hengen tärkeyttä – jokaisen tulisi kokea olevansa osa Kainuuta.

Toivottiin HYTE-työlle yhteisiä raameja, jossa julkinen, yksityinen ja 3. sektori määrittelevät yhteiset vaikuttavuustavoitteet. Puheenvuoroissa nostettiin esille ikäihmisten osattomuuden kokemukset ja mistä tekijöistä fyysinen, sosiaalinen ja psyykinen hyvinvointi voi muodostua. Keskusteluissa painotettiin mm. viestinnän roolia ja merkitystä. Viestintää tulisi lisätä niin ikäihmisten suuntaan kuin eri toimijoiden välillä, samoin yhteistyötä ikäihmisille suunnatuissa palveluissa.

Ensimmäisen työpajan jälkeen uuden toimintamallin yhteiskehittämistä jatketaan toisessa työpajassa, joka järjestetään Kainuun ikäihmisille syksyllä 2021. Osallistava ikäihmisten ryhmämuotoinen toimintamalli pilotoidaan HELLÄ-hankkeessa Hyrynsalmessa ja Kajaanissa 2021-2022 aikana. Ensimmäiset tulokset ja kokemukset uuden toimintamallin mahdollisista vaikutuksista ja vaikuttavuudesta raportoidaan vuoden 2022 aikana.

Tulevaisuuden sote-keskus Kainuuseen - Helposti lähellä (HELLÄ) - hanke 16.6.2021

Kainuun sote

Twitter
@sotehankkeet
Facebook
@sotekehittamishankkeetkainuussa
Instagram
@tulevaisuudensote_kainuu

Sote-uudistus